

тэри бэлхээнэ ийтинээс
рэгтэ гүлэллэр. Звено
ыраах сир олохтоохтору-
р убаастабыла суох сы-
һыаа сархас салаататы-
нан сэмэлэммит. Звено
биримийдэ быстыбыт.
Онтон зыеньевой И. По-
сеев: «Буруйа суох дьо-
ну баттаатыгыт», — дии
хомун ахтар сурааһна-
лар.

Дыссидилинэ суову-
тан И. К. Посеев зыено-
тун уолаттара ити курдук
бэйэлэриг үлэлэрин үгү-
кэннэх түмүгүн үлү-
тэбистилэр. Бу хомойто-
лоох өлбүртүн үгүстэр
түмүк олохтоохтара дии
саныбын.

Аан дойду тематыгар бэснэдэ

ТОКИО БАЙЫАННАЙ КЭТЭХ САНААТА

Тохсунньу 12 күнүгэр Япония премьер-министр Н. Такэсита Вашингтонга ылдыагыттан туннута. Кинини онно бири хонгуунаа ардаабыт Япония төс дэмалаларын министры С. Уно хайыа-ула күүтэ сылдыра. Ол кининин Америка ето-мидегагар дойду үрдүк үбүс салаааччыта — на-циональнай оборона ур-даахчытагы начальнига Ц. Кавара баар буола түспүтэ. Президент Р. Рейган уонна АХШ атын салаааччыларын катары кэсэтиннэр бэ-сиэстэрингэр, икки өрүт-тэх сибээстэр боннуруос-тарын таһынан, эриичи хабдылаах аан дойдутаа-гы проблемалар, чуолан орто ыраахха уонна чугас-тиннар ракеталары суох оҥоруу туһунан совет-ский-американскай дуо-сабары илин баттаһын кининин аан дойдута уоскуобит байыаннай-стратегическай быһыы-майгы туһунан бонну-руос тураллар.

Япония салалтата ити дуосабарга үтүгэй сыла-былы биэрэ. Ол эрэри, «Токио симбун» хайыат тыһынан этэххэ, таһыт-тан үтүгэй сыла кэтэбэр үрдүк таһымнаах совет-ский-американскай персу-лүүдэр түмүктэринин Япония дьаһайар эрич-төлөрүн сорох күүстэриг-дэппиннэр сыһыаллара саһар. Ол курдук Япония АДДМ бу күнүгэрэ 1987 сылга аан дойду-таагы быһыыны-тайгыны уонна ол 1988 сыллаагы кэсиппэлэрин официалына-на суох ырытан көрүүнү бэлэтиэтэ. Ырытыыны бэлэмнээбит дьон ОБИТР туһунан дуосабар илин баттаммытын кининин аан дойдутаагы политика-га уоскуобит эриичи-лээх, паллифметскай өйө-санаада барыммакка сүбэ-лөһтөр. Ц. Кавара «а-мериканын советскай-американскай дуосабары түһэри» «Азияга ба-йыаннай быһыыны-май-гыны уларытпата».

Итинин түмүктэрини-нэр «таһыларын» би-гэртээр сылыннан то-ниоттаагы сорох хайыат-тар үбүстэн, ону тэнэ океан угуруулар ылды-рылаах. «Япония түбэ-советскай байыаннай то-лоруулуу күүһүрүгүн ту-кунаа» дойдохтоолууу төлө тартылар. Япония дьаһайар чөмчөкөрүгэр сабыдылаах эриичтөлөр уруксуларын курдук тол-куталаах уонна билгит-ин (1986—1990 сыллар-дыага) байыаннай тукуу-бэс сылтаах программал-рын төлөрү күүһүн олоххо киллэрэр санаа-лаахтар.

Франция Фрэнс пресс-информационнай агент-ствота Япония байыаннай кыабын улаатыннар-тын туһунан ырытыыны тарбапта. 1988 сылга дьин бэлэтиэр

агентство, Япония кини-тагистическай өйө сүт-көн байыаннай чыахтаах бөдөк деркааларыттан биридэстэринэн буолта. Кини АХШ кининин — снамай элбэх аныгы V-15 истребитель-бомбар-дировиктардаах. Уйуу-нак аан дойдута бэйи-мизетин ылар японскай байыаннай флот бэйи-л улутра-агистылыа ракет-най установкалар көмөлө-рүнөн бэйибуой дьаһыы-лары ылар кыахтаах американскай оҥоруулаах адаас аныгы линкорунан эбиллээ. Кинини түс бэйитигэр аналлаах «ха-ранбыл» хараабыл ра-кеталары айыа көрүлэр. Ону таһынан «Аванс» типтэх радарнай уста-новкалардан эиолетта-ры оҥоруу итинин аты-лаагы бэлэтиэр.

Япония МБН штабын начальнига адмирал С. Хигасиима дойду муора-таагы-байыаннай күүстэ-рин бэйи аналлосоттары-нан эбэтиргэ этэр. Ки-ни итинин хараабылы атылааһы Токиога «су-дүгү таһынан» эрэ буолуох этэ дьитэ. 1991 сыл кининин Япония СБК-га хас дааны «уста-салдар» аэродромнаах буолар санаалаахтар. Япония бэйитигэр Пен-татон Токиога «сулустуах сэрислэр» американскай программаларын ситэрин байыытынан Азия—Ти-хэй океан регионугар ба-йыаннай дьаһыылар төстүрүн ракетаны утары систематын ыры-тын оҥоруу элпигин туһунан итининирилэр эмнэ көһүнүлэр.

Сага дьыл иннинэ Япо-ния үбүн министр К. Мидава Токиога буол-бут пресс-конференцияга мукс устат 1 күнүтүн сабаланыхтаах үүнэр фи-нанскай сылга дойду ба-йыаннай оҥоруутара 3,2 бырыһыаннаах үүнүөхтө-рө уонна 3,7 триллион пенига тиниһэхтэрэ дьит ийитиннэрэ.

Кинини сылдырага Япония салаааччылары дойду аан дойдутаагы соообщество олоһор кини экономикалык амагытар дүрүлээх активнай оруолу ылар наадалаа-рын күүскэ тоһоҕолоон бэлэтиилэр. Сага ыра-дан көрүүгэ— сирдээх дьулуһуу. Ол эрэри ки-нилер итин түс бэйи ба-йыаннай кыабын улаа-тынар уонна АХШ-ы кытары байыаннай сохуу бөдөрөгүү курдук көрдө-рүлэр. Дьэ ол итин Япо-ния коммунистарын са-быта «Аханата» пре-мьер-министр Н. Такэсита АХШ-ка бу сылдырыт-тар аанамыт редакцион-най истатыытыгар Ва-шингтонга японскай аме-риканскай кэсэтичлэр итинин туһаайылаах-тарын ылар. Хайыат дой-ду прогрессивнай обдес-тавенноһун санаатын өтөн турат, итинин пен-сия аан дойду үрдүнэ айыа бөдөрөгүү дьыала-тыгар охсууу оҥоруу тоһоҕолоон бэлэтиэр.

В. КАШИРОВ.
(ССТА)

ЛИТЕРАТУРНАЙ ШУЩУК

Ырыан сүрэхпитигэр сүүрүгүрэр

Ырыалар, амин дьоннор курдук, араас дьаһалаахтар—сорохтор бири-дэ-миннэ ылланаат, умнуулаа, кэм-көрдүн көлүөнэттөрү үдү минкилэн, сүтөн-сималыан хаалаллар. Оттон атыттар суойар саһарга, сырайар ку-таа көрүгэ дууһаны малды сырдата, сылааһынан үгүтүү сылдылар.

Иккис бөлөххө иккислэриэм этэ мин бири дойдутааһын, үгүтүлүм Нико-лай Васильевич Попов суруйан, айаа хаалларбыт ырыаларын.

Сөбүрдөхтөр, сөбүрдөхтөр
Саһам сирин саһаатын
Сөргөхсүтэр эбиттэр.
Сөбүрдөхтөр, сөбүрдөхтөр...
Норуотка кинигини билибит ити
«Сөбүрдөхтөр» дьин ырыаны ыллаа-хтарына, бал, кыһын оройо айылга сааскы тыһаа илгийэргэ дьылгынар. Эбэтэр Амма өрүс туһунан этэн из-бисини эриичиһин: «Күн уотугар кү-лүм-чанын күлэр-соннууру сүүрүк-төөх». Мин санаабыр, Николай Попов айылланы сүбү баардык, иһи хара-дар көстөрдүү оһуулаан биэрэрин сэр-тэ иһи тыһыан-уһун, хамсаһынын олус табатын этэр.

Сөрүү тылтан уһуктан
Суугунаһар лабаалар
Сайыһыттыа атааран,
Ууммахтаа хаалларар.

Николай Попов хобооннор ырыа буолан көтүүлэригэр дойдор саха бил-лиилээх мелодиһа Аркадий Алексеев улахан өгөдөлөө. Кини көмөтүнэн «Сааскы раль», «Студент дождор», «Добордор», «Суолга», о.д.а. хо-боннор ырыа буолан дьээрэй көп-

буттара. Оттон «Күннээх Амма» ырыа — РСФСР народнай артистката Ане-гина Ильина бири төптүмү ырыата.

Николай Васильевич идэтинин гео-граф учуутал өтө, Олодун тийэх күн-нэригэр Амма орто оскуолатыгар үлэ-лээбитэ. Билин, кини үөрэппит озо-лорго, учууталбытын күн бүгүн даба-ны чугастык, истинник саныбыт, ки-ни айаа хаалларбыт ырыаларын дуо-һуула, астына ыллыбыт. Оттон кини баара буоллар, баара-суога 50-наах кини буолуо этэ. Ыраахан ырыа ки-ни олодун эрдэ быһыта, төһөлөөх нэ-ро ырыа ситэ айыллыбатаа, төһө-лөөх үтүө хобоон суруллубатаа буо-луктуй?

Николай Попов ырыа буолбут хо-бонноруттан ураты «Эдэр саас палы-мта» дьин поэмалаах, 20-тэн тахса (ити мин билэрбинэн) хоһоонноох этэ.

Хойуу төһөлөөх ирлэринин хай-мыһаламьт дьэрэллээр сырдык уу-лаах Амма өрүс. Түүн, Ыйдага суо-ла тыргыллар. Уоллаах кыс тыһаан устан ол көмүс суолга киирэллэр. Уол оҥо сүрүгэ айынар куолаһа өрө көтөр.

Үчүгэйин, ылдаах түүн
Тыһаан устар үрэххэ.
Эриичирдэр эи күлүүн
Эрдэн биэрэн истэххэ.
Үчүгэйин, үрдүбэр
Үрүгү туман быһыһынан
Күүһүөх курдук лабаалар
Хонкулдуһуан ылаллар.

Николай Попов «Ыйдага түүн» дьин ырыата мин сүрэхпэр мэлдэн хатыламмат дьикти харгыһыны уос-көтөр. Дьэ, дьикти. Ол, бука, кини кини айылланы, дууһатын ордуу та-ба көрүгэ элпигинэр буолуо. Ол да иһи буолуо, кини ырыалара мэлди-тин тыһынаахтар, сүрэхпитигэр сүү-рүгүрэллэр.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.
Мындааһын.

СААСКЫ САНААЛАР

Тууһаа мутунча сыта,
Көбөрүө сир кырыта.
Ону ким туойуой?
Саас—дьыл көмө,
Таптаа, дьол көмө.
Ону туох бобуой?
Сүрэхпин таарыйан
Кирдэ хаарыйан,
Халаанһын өрүгүм.

Сибииһай салгыта,
Тубуста сыар хааһа
Субуста үөр хааһа,
Үөгүдүүбүн батыһа,
Салсыһабын салгыта.
Таптыбын
Күөх тыаа суугунуу,
Күөх тыаа
Ардах суугунуу.

Лабааларын ууһуутун,
Таптыбын
Күөрөгэйи ырыатын,
Сылаалаах бэс тыатын
Арамаат дьэрэм сытын,
Уһугунна
Эдэр сааһын,
Кустунтанна
Көмүл сааһын,
Аһыһа
Сүрэгин бааһа,
Оһуо суох, араһа...

ТӨРӨӨБҮТ КҮНҮГЭР

Эи бүгүн төрөөбүт күнүм,
Тохтуу түс, кинирма, күнүм!
Чарыһыйдым кини эи аактар,
Кэтэһэн көрөөр эи сааснар.
Тыһыт сырдык сарыала
Эриичиммин эи көрүүгэр,
Үрдүк санаа сана сыала
Холбоскут бүгүгү үөрүүгэр.

Биһиги консультациябыт КОЛХОЗТААХ ПЕНСИЯТЫГАР ЭБИИ

ССРС Верховнай Сова-дай Президиумун Вас-ильев снл ахсыһыга 3 кү-нүкүгэ Ыйаарынан кол-хозтаахтар пенсияларын уонна пособиеларын ту-һунан ССРС туһааннаах Сокуонугар уларытыл-лар киллэриилэ, тохсу-нуу 1 күнүтүн олоххо туттулааллар.
Аны колхозтар «чи-лиһтарын» ырыдааһы-нан пенсияларын аһы-сытаада, 10 солк. оттон өскөтүн пенсия 10 сол-тан итэһэйе суох кэмгэ төлөнө смлдьыбыт буол-лардына, 50 солк. көмөй-дүннэ.
Улаһын сылдаһа оһол-дон эбэтэр идэтинин ырыатынан ийбэтин буолбут урукку колхоз-таахтар пенсияларын саамай ыраа көмөһө

манньк олохтонно: I группаалаах ийбэтиччэ—75 солк., II группалаах-ха—40 солк. (10 сылтан итэһэйе суох кэмгэ тө-лөмүт пенсия—50 солк.), III группада—21 солк. (10 сылтан итэһэйе суох кэмгэ төлөмүт пенсия—30 солк.).
Оттон уонсай ырыа-тан ийбэтиччэ буолбут-тарга, III группалаахтар-тан уратытарга туһаан-наарынан үөһэ ахтыл-дьыт пенсия суумата төлөнөр.
Колхозтаахтар нэртот-тэригэр төлөнөр пенсия көмөһө эмнэ эбиллэр. Ол манньк олохтонно: үдүн ийбэтиччэ үс эбэтэр икки кийилээх ыалта—75 солк., үдүн ийбэтиччэ икки кийилээх ыалта—40 солк., (10 сылтан итэ-

дэһэ суох кэмгэ төлө-мүт пенсия—50 солк.), оттон үдүн ийбэтиччэ бири кийилээх кэргэнигэ—25 солк. (10 сылтан итэһэйе суох кэмгэ тө-лөмүт—28 солк.).
Билигин туругунаа оройуонга колхоз чилиэ-ни быһыытынан пенсия-ны ылар барыта 379 ки-һи баар. Сокуонига сөл түбэһиннэрэн, кинилэр-тан 234 пенсионер пен-сияларын көмөһө улаат-та. Ол иһиттэн 13 киһи уонсай ырыаһтан ийбэ-лигинэн, оттон 8 киһи ийэр кийитин сүтэрибэ-тэ.
Г. ЗАХАРОВА,
райсовет исполн.мун
социальной лааҕы.
Ыаһага өдөлүн ин-спектора.

Бойобуой двордохуу умнуллубат

Көрдөөһүн салғанар

Херсоннаагы 2-е күэ-мэрдаах профтехучили-ще «Факел» дьин ин-тернациональнай ку-луубун чилиэниэрэ 3-с Украинатаагы фронт 57-с армията Ада дой-ду сэринтин тийэх сыл-ларыгар согуруулуу-илинги уонна кини Ев-ропаны фашистскай ла-баардыттартан бөсхө-лөөбүгэ кыттыытын туһунан улахан маты-рыалаах хомуйдулар. Бу тема түбөһүөхтэ буолбатах. Сталинград оройуонугар 1941 сыл алтынныгыгар төри-либит армия элбэх ха-быр киирсиннэр аас-пыта, 1944 сыллаахха бөлөһүн иһин 9 күнү-гэр Шумен дьин бол-гарскай куораты бөсхө-лөөбүтэ. 26-с сылын Херсон уонна Шумен куораттар дождордох-лор.

Училищеда «Особо-дители Болгарии» дьин музей-хос баар. Били-гин армия ветерана-рин советын сорудагы-нан иһил суолдугуттар сэрин саамай эдэр кы-тылаахтары — полк уолаттарын — көрдүү-лэр. Билин 57-с армия ветераннара эһиги оро-йуонугуттар эмнэ баа-лара буолуо дин са-ныбыт. Убаастабыла-лаах фронтовиктартан бэйиригэр түскүтүнэн эбэ-тэр ити армияда сыл-дьыбыт дождотторут тустарынан кэспирги-тигэр көрдөһөбүт. Били-ги аадырыска 325025, Херсон-25 я., абон. дьаһыа 70.

А. ЦИТРОН.
Херсон.

«СПОРТЛОТО» ТИРАБА
«45-тэн 6» уонна «36-тан 5» «Спортлото» лоте-реятын 1988 снл тохсу-нуу 17 күнүгэр ооньом-мут тираһын түмүктэ.
«45-тэн 6»: 1, 8, 20, 24, 34, 38.
«36-тан 5»: 12, 13, 24, 28, 36.
(ССТА).

Редактор
Н. Е. МАКАРОВ

Эт-үүт комбинатын дирекцията, профсоюз комбинат урукку ох-раниһа үлэ ветерана
СИДОРОВА
Мария Ильинична
уһун ыраахан ырыыт-тан өлбүтүнэн өбөлө-ругар, снэниригэр, аймахтарыгар бэйэлэ-рин кутурданырын биллэрэллэр.

Таптыыр ийэбит,
эбэбит, эдэһиэбит, ай-махпыт

СИДОРОВА
Мария Ильинична

уһун ыраахан ырыыт-тан өлбүтүн, дириги-нин курутуйан туран, бары билэр дьоннору-гар иһитиннэрэбит.